

אשיהלה בתקין

שיחות מפי
רב אורן נזרית שליט"א

פרקשת
זיקהלה - פקודי

אשיהה בחקיך

שיעור מפי הרב אודן נזרית שליט"א

מתוך סדרת הספרים אשיהה בחקיך (ה כרכים)
ניתן להציג בטלפוןים 0506491414, 0509013000
למעוניינים ניתן לקבל השיחה במייל toraoren@gmail.com

פרשת
זיקהֶל - פקודי

תוכן העניינים

חובת ג'רוח ממדת הפעס - עד הקצה האחרון	ג
"והסר בעס מלבד והעבר רעה מבשור"	ג
גנوت הפעס והתקפה באסקולריית חז"ל	ד
תכוביות המלחמה במדת הפעס	ה
צדקי האמת - נזקו לבעס רק במלי דשמי	ה
הشمיש שפסל את אתרונו של האידיק	ו
על בעס בזיד ... התמרמר הגאון כל ימי חייו	ז
"בעש אני, וחושיני שאכעס..."	ז
סבלנותו של מון החפץ חיים'	ח
"טרף נפשו - באפו", הצעץ עוזה נפשו טרפה!	ח
הילד השובב שלמד לך לכל החיים	ט
פגמו הנורא של הפעס ביום השבת	ט
רבה של אומיר משכין שלום	ו
פשט לשעה קלה את גלמת השבת	ו
"לא תבערו אש מהקלת"	ו
"מנוחת שלום ושלוחה, השקט ובטה"	יא
החיות המפלאות ששוכנות בשבת	יא
שבת קדש - דראה קדשה של אמונה ובתחוץ בברוא	יא
יגון ביום השבת - הס מלחופר!	יב
פגם הפעס - בראש תורה תקבלה	יג
בעס ורתהא מותך משא ומפני של תורה	יג
"אם חכם הוא - חכמו מסתלקת ממענו"	יד
מדת הפעס - מביאה את האדם לידי פזיות	יד
"הינעלבים ואינם עולבים"	טו
באסקולפא תנדרסת בפני כל אדם	טו
האיש שבעט בקסר נפולין	טו
"לא ראיתי אדם שופר - והקסיד מכך משחו"	ו
קריאת פרשת פרה - בטול קלפת הפעס	יח

ניתן להקדיש פרשיות לברכה והצלחה ולעלוי נשמות זכויות
לפרטים ניתן ליזור קשר בטל: 0509013000, 0506491414

שִׁיחָה לְפִרְשִׁיוֹת וַיְקָהֵל פָּקוּדִי

בענין זהירות מן הפעס ובפרט ביום השבת

הואיל ובגמרא לא נאמר בפרש שהכוועס
באלו עובד עבורה זרה, אלא אמרו (שבת קה,
ב): "המקרע בגדיו בחמתו, והמשבר כליו
בחמתו, והמפור מעותיו בחמתו - יהא בעיניך
בעובד עבורה זרה", אילם בהדר הקדוש
במקום רביים (בראשית דף צו, ב; רע"מ קrho דף
קעט, א; שם פנחס דר' לר' ב; תיקו"ז תקון נו דף פט,
ב) מופיעה מירא זו כצורתה, ויש שכתבו
(עי' שדי חמד כללי הפוסקים סי' ה' אותן כב) שמאן
מוכח שראה רבנו הרמב"ם את ספר הזוהר,
ומאמר זה - שהביאו ממש' חכמים בראשונים'
- מקורו בחמת האמת.

"ויהר בעס מלך ויהער רעה מבשרך"
אמרו חז"ל (נדרים כב, א) אמר רבי שמואל
בר נחמני אמר רבי יונתן: כל הכוועס כל
מיini גיהנם שלטין בו, שנאמר: ויהר בעס
מלך ויהער רעה מבשרך, ואין רעה אלא
גיהנם, שנאמר: יוגם רישע ליום רעה. ובספר
אנונים לתורה רמזו זאת בלשון הפסוק (במדבר
לא, כג): "כל דבר אשר יבא באש תעבירו
באש וטהר" - הפעס הוא מותולדת האש,
וכדי להתקנות מהלאותו, מכרח הכוועס להתלבן
באש גיהנם, ורק אז יטהר' מהכתם שערכם
לנפשו במדת הפעס.

ובבית יוסף (או"ח רצט) הביא בשם הקלבו
(סי' מא): "נהגו הנשים לדלות מים במווצאי
שבת תכף ששמעו ברכו, והטעם שמעינו
באגדה כי באלה של מרים גנו בתוך ימה
של טבריא, וכל מווצאי שבת - חזרת הבאר
על כל בארות ועל כל מעינות, וכל מי שהוא
חולה ויזדמן לו המים וישתה, אפלו כל גופו
מכה שחין - מיד נרפא".

בסייעת דשما, נשדל להתבונן מעת
בקדחת הזמן, פרשיות ויקהל פקודי המסתומות
את חמץ שמות.

אתה הנקודות העולות מפסקין הפרשה, היא
ازהרה תשובה הגדלת מין הפסוק (שםות לה,
ג): "לא חבערו אש בכל משפטיכם ביום
השבת", פשטוט של מקרה מדבר בהבערת אש
משמעות, האסורה מדין מלאכה ביום השבת,
אילם ובוחינו מאי הדורות באלו, כי הפסוק
מצהיר מן הפגם הנורא של הבערת אש הפעס
ביום המנוחה וקדשה - הוא יום השבת.

מראש מקדם, נתבונן בדרכי רבותינו,
שדברו באופן נחרץ בಗנות מדת הפעס
בכלותה, תזה שלוב עבדות ומעשים מגויוני
הדורות, כמה התרחקו ונזרקו ממדה רעה זו.

חובת הרחוק מדת הפעס - עד הקצה
האחרון

מדת הפעס היא מדה מגנה בתקלית הגנוי,
וכתיב הרמב"ם (דעת ב, ג): "ויכן הפעס מדה
רעיה היא עד למאה, וראוי לאדם שיתרחק
ממנה עד הקצה الآخر. וילמד עצמו שלא
יכעס ואפלוי על דבר שראוי לכuous עליו וכי
ובעלי בעס - אין חייהם חיים, לפיכך צו
להתרחק מן הפעס עד שניהיג עצמו שלא
ירגש אפלוי לדרבים המכעים, וזה היא קדשו
הטובה".

מוסיף הרמב"ם ואמר (שם): "אמרו חכמים
הראשונים כל הכוועס באלו עובד עבודה
כוכבים, ואמרו ששכל הכוועס אם חכם הוא
חמתו מסתלקת ממנה, ואם נביא הוא נבואותו
מסתלקת ממנה". וכבר תרו רבותינו נושא
כל הרמב"ם אמר מקור מפרש למירא זו,

ב. "שם בין ארבעים וששים אותן אותיות, אין מוסרין אותן אלא למי שאנו וענו, ועומד בחייב ימינו, ואינו כועס... ואני מעמיד על מדותיו" (קדושין עא, א).

ג. "מבעי ליה לאיניש למילך נפשיה בניחותא" (חנינה ד, א).

בגנות מدت הפעס

ד. "כל הכוועס באלו עובד עבודה זורה" (רמב"ם דעתות ב, ג).

ה. "המקרע בגדיו בחמתו, והמשבר כלים בחמתו, והמפזר מעותיו בחמתו - יהא בעיניך עובד עבודה זורה" (שבת קה, ב).

ו. "לא יהיה לך אל זר - שלא תהא נום לכעס" (שבת שם).

ז. "נום לכעס וקשה לרצות - רשות" (אבות ה, יא).

הפעס - מזיק לנור ולנפש

ח. "כל הכוועס - כל מני גיהנם שליטין בו, ותחתוניות שלוטות בו, ואפלו שכינה אינה בשוקה בגדיו, ומשבח פלמודו, ומוציא טפשות, ובdryע שעונותיו מרביין מזקיותו". (נדרים כ, ב).

ט. "לא תרתח - ולא תחתטי" [לא תכעס, שמתוך הפעס אתה בא לידי חטא, רשי"ז] (ברכות כט, ב).

י. "הרתקנים - תייהם אינם חיים" (פסחים קי, ב).

יא. "תו Kapoor בביטחון כי קרי לא לשמשמי" [פעס בבית מהרבת את הבית בתולעת של שמשמן הקואכלון, רשי"ז] (סוטה ג, ב).

יב. "הפעס מסלק את המאור" (מדרש אמרה תולדות).

בבקשר לכך, מביא ה'בית יוסף' מעשה באיש אחד שהיה מבה שחין, שהלכה אשתו במווצאי שבת לשאב מים מן הבאר, ונחעכבה יותר מדי. בין שחורה לביתה, כס עלייה בעלה, ומרוב בהלה - נפל הפה משכמה ונשבר, נטו כמה טפי מים על בשרו, ובכל מקום שנתקדו המים נרפא השחין. הבין אותו האיש שבמווצאי שבת זה נודמנה לאשתו באלה של מרים, אולי הוא ברוגנותו הפסיד אותה תרופה שהימה מעלה מזור למכתו. ומסים ה'בית יוסף': "על זה אמרו חכמים (קדושים מ, א) רגען לא עלהtha בידך אלא רגענותך".

ולא בלבד שהפעס אינו מביא שום תועלת לאדם, אלא שהוא מזיק לבריאות, זהה ההור חכמנו בגמרא, שאדם באכילתו יותר כשליש מקום פניו בבטנו, שלא יסתכן בשליש ונהנה ותבקע בטנו: "אכל שליש ושתה שליש והנה שליש, לכשתקע תעמד על מלואך" (גיטין ע, א). לפיו זה, באר רבבי יונתן איבשין זצ"ל מאמר הפסוק (משל יג, כה) "צדיקأكل לשבע נפשו ובطن רשותים תחסר" - מי שאינו בצען, שעליו נאה התאר 'צדיק' - יכול הוא לאכל לשבע נפשו ואין לו לחשש מפקנה הפעס שאחר האכילה, אבל 'בטן רשותים תחסר' - הרשותים שהם רגילים לכעס, תיבים הם לטובה בראיהם להוثير שליש מקום רק בבטנם מפני הפקנה.

גנות הפעס והתקפה באסקלריית חז"ל הגןון המפלא רבבי מים קניגסקי שליט"א בספרו 'ארחות ישיר', מציטט ברוב גאננותו וידענותו במקומי תורה - עשרות מאמרי חז"ל העוסקים בגנות הפעס והתקפנות וכמה הפסדר הם מבאים לאדם:

מעלת אריך אפים

א. "שלשה הקדוש ברוך הוא אומר: מי שאינו כועס... וכי שאינו מעמיד על מדותיו" (פסחים קיג, ב).

מי שפגע בו וממי שיזב עמו, שמבריח לו שהוא בן עולם הבא" (שם פ"ה).

תחבולות הפלחה במדת הפעס

על מל רב צרייך האדם להשקייע כדי לשרש מעצמו את מדת הפעס, בפרט אלו שמדת הפעס היא תכינה טבעית וחלק בלתי נפרד מఆפים, חיבים הם לחפש תחבולות כדי לעמוד בנסיון ולהפנו משלל במחמותו הפעס.

והיה רבי ישראלי סלנטר זצ"ל אומר: מי שרוצה לגורש ממנה מדת הפעס, יחוור תמיד על מאמר רבוינו: "כל הכווץ כאלו עובד עבורה נהра", בהחפניות ובשפטים דולוקות, כך שאם בא נסיוון לידו יעמוד הפלחים לצד עיניו ויתגבר על בעסו.

ומספר על הקדמוי רבי יצחק מווילאי זצ"א, שהיה לו מעיל מיוחד שנקרה מעיל הרגוז - וכל אימת שחש כי הרגוז והפעס עומדים להשתלט עליו, היה נensus לחדרו ללבש את המעיל המיחד לעת שכזו, ועד אשר לבש את המעיל - פג הפעס ונעלם כלא קיה.

צדיקי האמת - נזקו לבעס רק במלוי דשמיा

צדיקי האמת היו מרחיקים את הפעס מלובם בתכליות רחוק, והוא משבטנים בו ומקרבים אותו רק באשר הזקוו לו לצרכן חזיק ענייני שמיים, כדי להטיל מורה ופחד על העברינאים, מתפרק פפקדים כמו היגי הדור וקברניטיו.

מספר על רבי מנחם מנדל מלינסק זצ"ל אביו של הצדיק רבי נפתלי מروفשין זצ"ל, שפעם באו אליו לדין תורה שני בعلي בתיים שהיו שפטים בכמה עסקים, ולבסוף פרץ בינם סכסוך פספי גדור. לאחר שפסק הרבה מה שפסק, וחיב בדין את אחד מהם, נחרבמו פניו של הchief בדין, והחל משמע באוני

יג. "כל הכווץ, אם חכם הוא חכםתו מסתלקת ממנה, ואם נביא הוא נביאתו מסתלקת ממנה, ואפליו פולקינו לו גבלה מן השמים - מוריין אותו" (פסחים טו, ב).

בנייה מדת הקפדרנות

יד. "לעולם יהא אדם ענוthan בהלל, ועל יהא קפדן כשפמא" (שבת לא, א).

טו. "קפדרותו של שמא בקשה לאבדנו מן העולם" (שם).

טו. "ולא קפדן מלמד" (אבות ב, ח).

יז. "שאלו תלמידיו לרב אדא בר אהבה, במה הארכת ימים? אמר להם מימי לא הקפרתי בתוך ביתך" (תענית כ, א).

יח. "קשה הקפדה שגרמה לו למשה לטעות" (תורת כהנים שמיני).

יט. "נסתלקה רוח הקדש ממשה, מפנין אפה למד שkapden מאבד חכםתו" (פר"א פמ"ז).

ב. "מלך שיהא אדם ממשין בדבריו, ולא יהיה מקפיד על דבריו, שבל הקפheid על דבריו משכחים את דבריו, שכן מצינו במשה רבינו והלא הדברים כל זה מר, ומה משה רבינו חכם גדול שבגדולים, אב לנביאים, בשעה שהקפיד על דבריו שכח את דבריו, והוא על אחת בפה וכמה" (ادر"ג פ"א).

כא. "הו כייתן נזקה שהכל חולין בה, שלא תהא קפדן שאין אדם יכול לשאלך, לפי שאין אתה יודע ביום אספהה, ואין מזכירין שמק". [כפי מפתאת קפדרנותך לא יבואו לפניך תלמידים ולא תחתפרנסמלה שמוועות משמק, נמצא בשתפותך מן העולם לא יהיה שפטותיך דובבות בקבר, מפרקיהם] (כליה ורתי פ"ג).

כב. "אמר אלהו זכיר לטוב, לעוזם אין התחורה מתחפרשת אלא למי שאין קפדן, אף אני איני נגלה אלא למי שאין קפדן. אשרי

לא נתקירה דעתו עד שהחלה שבקיר השם, באשר הצדיק יתעף עדין בטבילה מזוהה בפנויות וביחדים, יטול הוא בחשאי את האתרוג ויברך עליו.

כשהαιר השחר ביום טוב הראשון של חג, והצדיק הלו ליטבל במקווה, נטול המשמש לצנעה את האתרוג בכוונה לבך עליון, אך לאסונו הגדל, מתוך יראה ופחד שמא ירגע אליו מי במעשו - רעדו ידרו, האתרוג נפל לאرض, נשברה פטמותו, וזה נפסל...

השאש כמעט החולף מרוב צער, לא כי שיתגלה קלנו שבקש לבך על האתרוג לפני הצדיק, אלא עוד פסל את האתרוג למחרי, רבי לוי יצחק לא יקם השנה מצות ארבעת המינים, והוא המשמש גרם לך... אין עצה ואין תבינה, מההברחות בספרקדר במו שהוא לאצדיק ויהיה מה שייקיה.

יושב לו המשמש מיציר ודואג על האסון הגדל, עד שבצדיק לטל את האתרוג ולבך עליון. סח לו המשמש בדמאות שליש את כל אותו המארע, וחשב שבודאי הצדיק יкус עליון מאד על מעשיו זה ויקללו קלה נמרצת.

ומה השתומים המשמש לראות הצדיק לא רגוז ולא בעס כלל וכלל, אלא נטול בשתי ידיו את האתרוג, ובהתלהבות גדולה בדרכו בקדש התחיל להמליץ לפני הקדושים ברוך הוא: "רבותו של עולם, ראה נא כמה חביבות הן המצוות על ישראל, עד شبشب לזריזות קיום מצות היום, העמיד יהודי פשות בהמשש שלו את עצמו בסכנה לפסל את האתרוג בלבד שיויכל להיות מפוזרין מקדים למצוות...".

ומסים רבי אהרן זכאי שליט"א: "נמצינו למדים שאין לאדם לפגע ולבייש את חברו, הגם שהברור גرم לו בשוגג הפסד מצוה, בין שאם יביש ונקייט את חברו - בלבד הפסד המזונה, עוד מוסף לעצמו הפסד על הפסד,

הרבות טענות ומענות, מתוון השטען שאין בדעתו לקים את פסק הדין.

קם רבי מנחם ממקומו ואמר לסרבן שלפניו בnimma של פרעומת: "בשעה שהחמנתי לשמש מזורה הונאה בעירנו, רכשתי לי קפסה מיחדת במימה המנחת כל הימים בארון הספרים שביבתי, בקפסה זו מנה הפעס, שאני נזק לו בתפקידי כרב וכדין, וכשאני חש שעלי להזדקק למדת הפעס לשם שמים - הנה שולף מן הארון אותה קפסה ונוטל מתוכה את מנת הפעס הדרישה לי באות רגע. אולם עלייך לדעת שם אכעש בגינה, לא תהיה תרופה למפתח, ובכן דע את אשר לפניך...". דבריו הנזקקים של רבי מנחם מניל, הפלו אליו ופחד על בעל הדין הסרבן שהחנן וhabtach ליקים بلا שהיות את פסק הדין שהוא נגידו.

המשמש שפסל את אתרוגו של הצדיק
מעשה מאלף מזבא בספר מושל ברוחו (פרק לו) לרבי אהרן זכאי שליט"א, אודות הצדיק הנודע שנגונן של ישראלי רבי לוי יצחק מברדייזוב ז"ע"א.

שנה אחת, היה מחסוד גדול באתרוגים, ובקשי רב השינה קהלה ברדייזוב אתרוג אחד שישמש את כל בני קהלה. מזון מאליו שהאתרוג היה מנה אצל הצדיק רבי לוי יצחק, שהיה הצדיק של העיר ומרא דאתרא, וכל אנשי העיר היו צריכים לבא לבית הצדיק ולברך שם על האתרוג.

משמש קבוע היה לו לצדיק, הרהר אותו משמש בדעתו: 'הלא תכף אמר שצדיק יברך על האתרוג, בונאי יברכו החסידים ואנשי מעשה, ואחריהם מסתמא הגבאים והנגדים ובعلن הבתים החשובים, עד שיגיע האתרוג אליו בבר יהיה סמוך לערכ', חשב לעצמו: 'למה אגרע? כלום אינני יהודי במוות? וכי בשביל שזכה לי לשמש את הצדיק הפסדתי?'

והנה באחד מליליו שבת, חלה נכהו של אחד מנכבריו וילנא. בהתאם להוראת רבי ישראל עשו הארכים בשביilo את כל הפלאות הדרושות, בקעו עצים, הבירר אש, וכן בהנה ובנה, עד שהוציאו מפלל סבנה. בעבר מפני ימים בא אותו יהודי נכבד לפני רבי ישראל וארכיו להודות להם על השazziו את נכהו, ותווך בך הווסף ואמר: "אבקש סליחה, אף כי אני ראוי להגיד, אך ברצוני להעירו כי הארכים שלו, שהם מפאר עירנו, מחללים שבת יותר מהארך".

רבי ישראל, שחשש פן יתחלו הארכים בהצלתם בשבות, והרי דבר נוגע לחמי אלפי איש... יצא הפעם מגדרו - הן בקצפו והן בסفور שבח עצמו - ונער בזקן בזקף: "הקדיות שכמותך! האתת תמלدني מה מטר ומה אסור? אני פועלתי לרטם את הארכים לעבודת קדש, ואף הבטחת וערבת ליהודים שהמחלה לא תפרק בהם ושהזרים בעורת השם בראים ושלמים, ואנכם אחזרים בעורת השם שלמים, התוכל גם אתה לעשות כן?!" מיד חלץ אותו נכבד את נעליו, ישב לארץ ובקש מיחילה.

אותו כעס בזיד זכר רבי ישראל, והתמරמר עליו כל ימי חייו...

נלמד מכך, אם כעס לצורך פיקוח נפש לא גמן לצדיק מנות, מה בענה אנחנו, שפעמים על דברי שטויות וחבלי אנו כל בך מתרגוזים ומאנדרים את שלונות רוחנו, בקה יש לנו ללמד להפנע ולהזהר מבעס.

"כעסן אני, וחוששני שאכעס..."

הגאון רבי שלום מרדכי שבדורון יציל ספר את הסفور דלהן: באות השבות ישבתי בבית הכנסת בחברתו של הגאון ובמי חיים טודרס יציל, ושותחנו בינו לבין מסים. תזה בך, השותובבו בחוץ ילדים והקימו רעש גדול שהפריע לו, ובקשני כי יצא ואשתק אותם.

במה שנ��ע ליציר הensus המתחמע בו, ולאחר פעמים שעובר על עזון חמוץ של מלבד פגוי חברו ברבים. ולכן מה נזלו אוותם אנשים שפה אשר רוצים לפצע שלש פסיעות לאחר תפלה עמידה, ורואים שיש אדם עומד בתפלה מאחריהם, מבישים ומחרפים ומגדפים אותו על שהעוז להאריך בתפלה מבלית תה להם יכלת לפצע, ואין ספק שיעזון זה לבוא לידי כאס וhalbננת פנים גדול הרגה יותר מעזון אי פסיעה שלש פסיעות. ולכן יש לכל אדם לשקל תמיד את מעשיו בקהל קדש ולעתות הצל בחקמה ובחכמה, ולקים את המצוות כלון מבלית לפגע בזולת, והוא ימצא חן ושביל טוב בעניין אלקים ואדם".

על כעס בזיד... התמරמר הגאון כל ימי חייו מספר על הגאון רבי ישראל ליפקין משלנט יציל אבי תנועת המוסר, שהיה משלל ממדת הרגוז והקפננות, והיה מחייב מאי לעקרה ולשרה מכל וכל. אך קרה פעמי בעת מגפת החולירע בוילנא בשנת תר"ט, בה בעית שהיה רבי ישראל פועל גדלות ונצורות להצלתם של אלפים מישראל, ותווך בך נ苴ל במדת הרגוז, והיה אותו צדיק זכור מקורה זה כל ימי חייו, ומתרמר על בך... וזאת אף על פי שהוא רגוז נבע מתוך אחוריותו העמיקה בענייני פיקוח נפש:

בשנת תר"ח - תר"ט החפשטה מגפת חולירע בוילנא, והפילה חללים רבים. מיד נרדם רבי ישראל לפועלות האלה, יסד יעד האלה, שנטול עליו כל פקידי העזרה, שבר בית חולים מיחיד בן אלף וחמש מאות מות, ובהשפעתו לא לקחו הרופאים שום שבר לא מעני ולא מעשר. וגיס כבשים שבעים ארכים לומדי תורה שיגישו העזרה, הוא הזהיר שבסבות לא ישתקשו בגויים, אלא יעשו הם את כל הפלאות בשביב החולה, להחן חמוץ, לסתכו, לשפשפו, כל הנפש בשלוחן עורך סימן שכ"ח.

ואז כישענדה הפסכה במקומה החדש, שוב יצא קרוביית מהבית, הביטה לעבר הפסכה החדשה, חכבה בדעתה ואמר אמра לבעלה: "רבי ישראל מאיר, אני מתחננת על עצמי, סבורה אני בעת כי הפקום הראשון בו עמדת הפסכה היה טוב יותר".

ושוב לא אמר חפץ חיים אף לא מלאה אחת, הוא פנה אל הפסכה, פרק את הקברים, נשא אותם אל מקום הראשון, והקדים מחרשת את הפסכה במקום בו נצבה במשך שנים רבות...

הרי לנו פרק בתרות הפלגנות, אף שידוע לכל שוננו של חפץ חיים היה יקר מבל הון שבעולם, עם כל זה קיבל הכל באחבה למען השלום, ועל כן יש לכל אדם ואדם לקחת מוסר השכל, שעל אחת כמה וכמה לא יפר את שלום הבית עבור ענייני בבוד או מזון, וכן כל היוצא בה.

"טרף נפשו - באפו", הפעס עושא נפשו טרפה!

ازירות קרביה שמעו ה תלמידים מהגאון רבי יהודה צדקיה וצל"ל ראש ישיבת פורת יוסף, כמה ראוי להתרחק ממדת הפעס, אדם הפעס עושא את נפשו טרפה - נהג לומר, כפי שפטוב (איוב יח, ז) "טרף נפשו באפו", אף הם העידו בו שהאריך אפו כל ימיו, ומעולם לא ראו אותו בא לכלל פעס, זולת בשתי נגע לבוד שמים. אם קרה לרגמא שמיshaw דבר בנוכחותו סרה בתלמידי חכמים, לא היה כובש את בעסו - מיד הרים קולו ונגר בוניהה להשתיקו.

הוא היה רגיל לפירש את הכתוב (ויקרא ב, יא) "כִּי כָל שָׂאֵר וְכָל דָּבָשׁ לֹא תַּקְטוּרוּ" בונגגע למדת הפעס, כדלהן: "השאור" רמז על חמציות - פנים צעופות וחומות. לעאתו הידש' מורה על מתייקות וערבות - הארת פנים וקרוב. מי שהוא בבחינת כל שאור,

שאלתי אותו, מפני מה הוא בעצם לא יוצא לעשות כן? והשיב לי: "בעדן אני, וחוששתי שאכעס על הילדים, ולכן בקשתי מהך לעשות זאת".

כשספרתי מעשה זה לגיסי הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך וצל"ל, ושאלתי אותו מפני מה אמר רבי חיים טודס על עצמו שהוא בעדן, בעוד שהוא ידוע לכולם כאדם רגוע וננווח? ענה לי רבי שלמה זלמן שהוא זוכר אותו בצעירותו שהיה בעדן, אלא שעבד על עצמו עד כדי כך שאי אפשר להאמין שהיה פעם בעדן.

והוסיף על כך רבי שלמה זלמן ואמר, כי הפלא בה שאמלו עכשו ביום זקנותו, לאחר שנים רבות כל כך של עבודה בהתגברות על הצעס, עדין פוחד הוא מדחה זו.

סבלנותו של מרכז ה'חפץ חיים'

מספר על חפץ חיים וצל"ל, שכאשר הגיע לעת זקנה - נשא את זוגתו השניה. חידושים אחדים לאחר מבחן כל מג הסכונות, וכדרכו מדי שנה בשנה הקדים חפץ חיים את סכתו באחת הפנות, ליד הבית, במקום שאין אנשים רבים מhalbכים בו.

עדנה הפסכה על תלה, והנה יצא קרובייתה, היא התרונגה על הפסכה, ואחר פנתה אל בעלה רבי ישראל מאיר: "מקום זה הכל אין מתאים להקמת סוכה, אני סבורה שיש להקים את הפסכה שם", ובדרבה הצבעה לעבר מקום מרחק בקצתה השני של החצר.

ambil'i להרהר אמר דבריה, וambil'i לכעס על הזמן שיקר והכם שהלכו לאבוד בעת הקמת הפסכה,ambil'i להסביר שהפסכה עומדת במקום זה מדי שנה - פנה רבי ישראל מאיר לפירק את הפסכה, ואחר נשא את כל הקברים אל הפקום שבחרה זוגתו ושם הקימה מחדש.

'מאי חנכה', מה פָשַׂר הַגֵּס, עַל שׁוֹם מָה
מְדֻלִּיקִים גְּרוֹתִים, אָמַר כַּבֵּד אֶתְךָ בְּמִינִי מִתְּקִיה,
וְהַרְעִיף עַלְיוֹ מִבְּרָכּוֹתִי...'

הַילֵּד, שְׁחַשָּׁשׁ וְהַתִּירָא תְּחִלָּה מִפְנֵי הַקְּפָדוֹת,
הַפְּטוּעַ בְּלִיל מִן הַחַם וְהַאֲבָהָה שְׁשַׁפַּעַ אַלְיוֹ.
מִנִּיאָז, נִקְשָׁרָה נִפְשׁוֹ שֶׁל אֶתְךָ יָנוֹקָא בְּנֶפֶשׁ
הַרְבָּ לְכַל הַיּוֹם, וּבְהַשְׁפָעַת הַמְּאָרָע הַזָּה
הַתְּחִילָה לְהַשְׁגִּים עַל מַעֲשָׂיו וְלִלְכָת בְּדַרְךָ
טוּבִים.

פָּגָמוֹ הַנוֹּרָא שֶׁל הַכּוּס בַּיּוֹם הַשְׁבָּת
הָאָרְכוֹנוֹ לְעַיל פֶּמַּה מְגַנֵּה הִיא מִדְתַּת הַפְּעוֹס,
וּפֶמַּה רְאוֵי לְהַתְּרַחֵק מִמְּנָה, אָוָלָם חִמּוֹר וּמְגַנֵּה
שְׁבָעָתִים הוּא הַפְּעוֹס בַּיּוֹם הַשְׁבָּת, יוֹם שִׁישׁ
לְעַשׂוֹתוֹ מְנוֹחָת שְׁלוֹם וּשְׁלוֹה, הַשְׁקָט וּבְטָחָ.

וְרְאוֵי לְהַתְּבֹונָן בְּלִשׁוֹן תְּקוּנִי הַזָּהָר (תקון
מ"ח) הַמְּדָבֵר בְּפֶגֶם הַפְּעוֹס בַּיּוֹם הַשְׁבָּת נִישְׁתָּחַווּ
לְרַעַת בַּיּוֹם הַשְׁבָּת כְּלָבִרְיָה תְּמָנָא קָאַלְקִי רְבִי
שְׁמַעוֹן בֶּר יְוָחָא זַיְעָא יְוָרְדִים מַדְרִי בְּטָן,
קְרִיאָת תְּקוֹן זֶה מְהֻוָּה סְגָלָה לְבַטּוֹל מִדְתַּת
הַפְּעוֹס. בְּכָל קְרִיאָת לְשׁוֹן הַזָּהָר הַקְּדוֹשָׁ, בֵּין
מִבֵּין אַינוֹ מִבֵּין, הַעֲקָר שְׁקוֹרָא בְּשִׁמְחָה
וְהַדְּקָדוֹק בְּפֶמַּה שְׁיכּוֹל, יְשַׁ בָּה טָהָור, אַחֲצִיחָה
וּזְבוֹךְ הַגְּפָשָׁ, וּבְפָרֶט תְּקוֹן זֶה שְׁהָוָא בְּפָהָר
הַמְּטָהָר כָּל בְּתִימִי מִדְתַּת הַפְּעוֹס הַאֲרוֹרָה.)

וּזוֹ לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשָׁ: "זֹקֶחָ אִיהוּ מִאֵן דְּגַנְּטִיר
דִּירָה לְשָׁבָּת, דְּאִיהוּ לְבָא דְּלָא אַתְּקָרִיב פְּפַנֵּן
עַצְּבוֹ דְּטַחְול וְכָעֵס דְּמָרָה דְּאִיהוּ נָוָרָא דְּגַיְהַנִּים
דְּעַלְהָ אַתְּמָר לְאָתְּבָעָרוֹ אָשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתִיכָם
בַּיּוֹם הַשְׁבָּת וְהַכִּי הָוָא וְדָאִי דְּכַל מִאֵן דְּכַעַיס
כָּאַלוֹ אַוְקִיד נָוָרָא דְּגַיְהַנִּים". (תְּרָגּוֹם: זֹקֶחָ אִיהוּ
מִי שְׁוֹמֵר דִּירָה לְשָׁבָּת, שְׁהָשָׁבָּת הִיא הַלְּבָב
שְׁלָא מִתְּקִרְבָּ שֶׁם עַצְּבוֹת הַטְּחָול וְכָעֵס הַמְּרָה,
וְהַפְּעוֹס הוּא אָשׁ הַגְּיִהְנִים, שְׁעַלְיָה גָּאָמֵר לְאָ
תְּבָעָרוֹ אָשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתִיכָם בַּיּוֹם הַשְׁבָּת, וְהַ
הָוָא וְדָאִי שְׁבָל מַי שְׁבּוּעָם בְּאַלוֹ מְדָלִיק אָשׁ
הַגְּיִהְנִים".)

כָּל חִמְצִוּת וְהַזְעַפְתִּ פְנִים, אוֹ שֶׁהָוָא בְּבִחִינָה
כָּל דְּבָשָׁ' - כָּל מִתְּקִוּת, וְגַם לְעוֹזְבִּי תָּוֹרָה
חַלְילָה הָוָא אֹוְבָּ וּמְבָלִיגָּ, עַלְיוֹ הַפְּתוּב אָמֵר
לֹא תִּקְטִירוּ מִפְנֵנוֹ אָשָׁה לְהָיָה", אַיִן זוֹ בְּדַרְךָ
הַגְּכֹונָה. אֶלָּא עַל קָאָרָם הַשְּׁלָם לְאַחֲזָה הַזָּהָר
בְּמִדְתַּת הַשְּׁאָוָר וְהַן בְּמִדְתַּת הַדְּבָשָׁ', לְדַעַת
לְהַזְעִיף פְנִים בְּאָשָׁר נִתְּקַל בְּעוֹבְרִי עַבְרָה,
וְכָאָשָׁר צָרִיךְ לְנוֹזֵךְ בְּבָנִי בַּיּוֹת לְחַנְכָם, וְלְאַחֲזָה
בְּמִדְתַּת הַשְּׁלָם הַזָּהָר - הַסְּבָלָנוֹת וְאֵי הַקְּפָדָה
בְּכָל שֶׁאָרְעָן עֲנֵנִים שֶׁל יְבִין אָדָם לְחַבְרוֹ.

עַזְוֹד קִיהָ רְגִיל לְפָרֵשׁ אֶת הַכְּתוּב בְּנִבְואָת
יְשִׁיעָה בְּן אָמוֹץ (א, יח): "אִם יְהִי חֲטָאתֵיכֶם
כְּשַׁנִּים כְּשַׁלְגִּיל בְּלִבְינוֹ", גַּם בְּן כְּלָפִי מִדְתַּת הַפְּעוֹס.
אָדָם חַלְקִי בְּמִדְתַּת הַזָּהָר, וּפְנֵיו מַאֲדִימָה כְּחוּטָה
הַשְׁנִי מַרְבָּ בְּעֵס וְחַמָּה - מַחְטֵב לְהַשְׁתְּנוֹת
בְּאָפָן קִיזְוִינִי וְלִלְכָת עַד הַקְּצָה הַאַחֲר (כְּלִשְׁוֹן
הַרְבָּים דַעַת ב, ג), וְלִיהְיוֹת מַצְנָן וְקָרְפָּלָג.

הַילֵּד הַשׁוֹבֵב שֶׁלְמָד לְקַח לְכָל הַחַיִּים
הַדְּבָר קִיהָ בַּיּוֹם הַשְׁשִׁי, עַרְבָּ שְׁבָת חַנְכָה
שְׁנַת תְּשִׁיעָה עַם כְּנִיסָת הַשְּׁבָּת, הַרְבָּ צְדָקָה
וְצְלָל הַיְתִיב אֶת הַנְּרוֹת וְהַדְּלִיקָן בְּבְרָכָה עַל
פְּתַח בַּיּוֹתָו מַבְחִזָּן, בְּמַנְהָגָן בְּכָל יוֹם מִימִינֵי
חַנְכָה, כַּשְׁהָוָא פּוֹנָה וְהַוְּלָד מִשְׁם לַעֲבָר בֵּית
הַגְּנִיסָת 'שָׁאַל צְדָקָה' לְקַבֵּל פְּנִי שְׁבָת הַמְּלָכָה.
בְּיַגְּנִים הַשְׁתּוֹבָבָו יְלָדִים מַשְׁחִיקִים סְמוֹךְ לְחַצְרָה
בַּיּוֹתָו, וְאַחֲר מִקְּם הַפְּנִזְבָּחָה אֶת הַפְּנִירָה,
הַגְּרוֹת בְּבוֹ, וְסְשָׁמָן נְשָׁפָ...

בְּשְׁחַנּוּ מִבֵּית הַגְּנִיסָת אַחֲרֵי הַקְּפָלָה, הַבִּחְנִין
מִיד שְׁהַפְּכוּ אֶת הַמְּנֹרָה וְגַרְוָתִיהָ בְּבוֹ - אַחֲ
הָוָא לֹא הַוְּצִיא מִפְיוֹ אָף מַלְהָ, נִכְנָס בְּלָאָת
הַבִּיתָה כְּדָרְכָו, הַסְּבָב אֶל הַשְּׁלָחָן לְקַדְשׁ וְלַעֲרָךְ
אֶת סְעִוָּתָה שְׁבָת קָדְשָׁ בְּשַׁקְטָ וּבְשְׁלוֹה, כָּאַלוֹ
לֹא אָרָע מַאֲוָמה.

כְּאָשָׁר נִודָע לְאַבִּי הַילֵּד הַשׁוֹבֵב מַה שָׁאָרָע,
לְקַח אֶת בְּנוֹ אֶל קָרְבָּ צְדָקָה בְּדוּ שִׁיבְקָשׁ מִפְנֵנוֹ
מַחְילָה. רָאשָׁ הַיְשִׁיבָה לְטַפְּ בְּנָעָם אֶת רָאשָׁ
הַילֵּד וְהָאֵיר לוֹ פְנִים, הַסְּבִיר לוֹ בְּשָׁפָה קָלָה

אותה קיה מחייב לי טובה, ואומר לי, אותו היללה קיה לי לאות ולזברון, שלא עשי עוד קטעה עם אשתי עד שעברו ימים ושנים.

פשט לשעה קלה את גלימת השבת!
מעשה באדם אחד שהחלוין בפניו הגאון רבי יצחק אייזיק שר זצ"ל, כי בכל ערב שבת נופלת קטעה בתווך بيתו, והוא מצד משלים את הנקנות לשבת בשעה מקדמת, אולם אשתו עוסקת במלאה תמיד עד הגיע האחרון...

"ואיך מתפונן אתה לקבלה שבת?" שאל רבי אייזיק. "ברוך שם" - השיב באיש - "כבר מחותzas היום יושב אני מעטר בגילה מה של שבת, מתר ומצחץ, קורא בפרשיות השבוע ומתקדש לקראת שבת מלכתחא".

"אם כן", קרא רבי יצחק לעברו "עצתי אמרונה שתשפט עוד לשעה קלה את הגילה, תקים לעזר עוזרה של ממש לרעיהך בהנקנות לשבת, וכך תזכה ששלוום יהיה באחדך".

לא תבערו אש הפלקמת

מעשה באחד מפרקיו של רבי שמואל אהרון יודלביץ' זצ"ל, שהגיע לפניו ובפיו שאלת: מעשה באברהם ירושלמי המתנזר משימוש בחסמל בשבת, ואשתו תל-אביבית שאינה רגילה לשבת בשבת בחשכה ולא כל לאור נרות, וכבר פרצו בביטחוןם מריבות מרות, היא טעונה: היכן ענג השבת? והיא עונה בנהגה: הלכה היא, אך העלה הרב יודלביץ' בספרו "החסמל לאור ההלכה"!

ענה רבי שמואל אהרון ואמר: "ונדי צודק הוא, אבל הרי מצינו שmorphicons את השם כדי לעשות שלום בין איש לאשתו, על אמרת כמה וכמה שפתח להשפט בשחסמל כדי שלא יהיה מריבות". והוסיף ברכה אחת: "הזהר הקדוש מפרק שעת הפסוק לא תבערו אש בכל משבתיכם ביום השבת, על ענין הפלקמת והקטעה, ומה הועיל בהמנעות משימוש

ובכתב בספר תמר דבורה (פרק ב') למחרם קורדוברו זצ"ל, שצל פ"י הנפק ברמ"ם (דעתה ב, ג) מפרק האדם להשפט בשעת הפעס, באפן שאיןו בעס פוגמי, חס ושלום, אלא בעס חיוני והוא הנקרה בעס הפוגם, אולם שרוואה בביתו מעשים שאינם ראויים, ציריך לתקן את בני הבית ולגער בהם בפניהם כועשות, כדי שיוכנסו הרכרים באזנייהם ויתרחקו מאותו מעשה - אולם בשבת, אסור הרכר, והטעם הויאל וביום השבת מארה מיתת הפטר, וכל הועלמות העלונים בשמחה יתרה, לכן גם לאדם אסור להראות שום בעס.

אין ספק שהוא לא קל, בשעת מצוים כל הילדים סביב שלחן הסעודה, פעמים מותפתחות מריבות בינויהם, לא תמיד הם ממשמעים לכל מה שאנו ההורים מצוים אוטם, ובכל אפשר להגיע לידי בעס וגערת. ולכן דוקא בנסיבות הללו, זו עקר העוזה של האדם, להשתלט על עצמו, ולהזהר מלהגיע לידי מיתת הפעס, ולא מביעא בעס פוגמי שהוא אסור תפoid, אלא אפלו בעס חיוני ובהעת פנים של בעס, כמו שתבאך לעיל בדברי רבנו דרמן.

רבה של איזמיר משכין שלום

ספר רבי חיים פלאגי זצ"ל, רבה הנערץ של העיר איזמיר: היה זה בשנת תקע"ה, ביום שבת קדש היה ביתי ביתי, והנה אני שומע את אמרת השכנים מתקוטט עם אשתו על דבר מה פועל, תכף ומיד קמתי מעל שלחני, ודקמתי אצלו בדלה. הזוג בראשותם את רבה של איזמיר בכבוזו ובעצמו עומד על מפתח דלת ביתם, נבנהו ונחפו לכבוזו, ותווך אך שכחו ממירביהם, ושב לשורר השלים בינויהם...

הבינו בני הזוג שהרב הגיע לבקרו לביטם, על מנת להעביר להם מסר בצויה עדינה, כמה לא נכון ולא ראוי לבוא לידי מריבה והתקומות ביום השבת, ומסים הגאון את ספורו: "ומאז ואילך, בכל פעם שהיה רואה

הם שובטים, ואין כה באדם להגיעם ממקומם ביום ההוא".

בחשמל אם מבעיר הוא את אש הפרקלחת בביתו?..."

החיות הנפלאות ששובטות בשבת
בעולמנו מצויות חיים נפלאות, הנחות מפותחות ביום השבת. וכן היבא בספר ר' ר' דשבטאי: יש לנו ששבת בשבת על שפת הים עד מוצאי שבת, ושם הרג שבתי לפי ששבת בשבת. וכותב הקראש בפרioso ל'מוריה נבוכים' (פרק ב חלק א) שיש לנו ביום ששבת בטבעו, שכל ערב שבת בין השמשות אין שט ביום, אבל הוא מקרוב עצמו לצר יבשה ואיןו זו ממקומו כל השבת, ואפלו אם יכהו בחרבות ורمحים לא יזוז ממקומו.

גם אמרו כי יש לנו אחד ביום שאיןו שוחה ביום השבת והוא נח כל היום סמוך ליבשה או לסלע. ובספר 'חיulosim' לר' יוחנן אלמן בחלקulosם המוחש כתוב כי השור הימי הוא חיית הים הנודעה בשם פרת הים' והוא הטעש הנזקן בתורה במלאכת המשכן, ועודיה יקר. עד ימינו, העربים אדים אותה ביום סוף סמוך להר סיני, ומשם לקחה ישראל למשכן) - כל ימי השבעה הוא חול ושב כיטר בעלי חמימים אשר ביום, וביום השבת נייח על שפת הים ומשם לא יזוז כל היום ההוא וכל הלילה, ובנוחו יצודו אותו, פמפרנס זה אצל יזרדי הים.

וכותב היעב"ז: שור הימי עדרו עליו דייגים פעמים רבות, והעידו עדויות זה שלא בפני זה עד דלא יתכן בהם השקר, שזה הדבר בערב שבת כבאו השם הוא מקרוב ליבשה, ואיןו זו ממקומו, וכך אם יפצעו בו בחרבות ורمحים לא נעתק ונתק מאותו מקום.

שבת קדש - דראה חדשה של אמונה ובטחון בבורא

הרי לך, שמנחת השבת מטבחה בטבע כבריאה. וכך על האדם להפנש גם כן למצב

"מנחת שלום ושלוה, השקט ובטה"

שבת קדש - יעדת על ידי בורא עולם להיות זמן של מנוחה, שעת השקט וישוב הדעת. ומצאנו שאפלו הטע עצמו - נח מתוונתו הtmpidit ביום השבת:

הגאון רבי שמואל יפה אשכנזי, כותב בפרioso יפה תארא' (בר"ר פרק י) על חכונת נהר סמפטיאן, השוכנת ממרוץ ביום השבת, וنم חול הנהר לכל מקום שייקחוו ישאר בתוכנותיו הנפלאות ויגעש וירعش כל השבע, וביום הששי בין השמשות ינוח מרעשו. וכותב: "וכבר שמענו שהובא מעט חול הוה בעששית, והיה מתנדנד כל ששת ימי השבע ושבת היה נח".

ורבי מנשה בן ישראלי, מספר בספרו 'מקווה ישראלי', שפאשר בקר בעיר ליסבונה שבפורטוגל, ראה כושי אחד שהיה בידיו כל זכוכית מלא מאותו החול של הסמפטיאן, והיה הולך בכל ערב שבת בעת בניית השבת לרחוב בו היו מתגוררים יהודים אנוסים שהתנהגו בנזירים, והיה קורא להם ופראה להם את כל הזכוכית אשר בידו, ואומר להם: "סגרו את החניות כי בא העת לקבל שבת".

ובאגרת המיחסת להרמב"ם, נמצא בשם עדות דומה: "נהר סמפטיאן מושך חול כל ששת ימי המעשה וביום השבעה הוא נח, וכבר הביאו ביום הזkan הצדיק הנגדי אבי אבא זיל צלוחית אחת מהחול זהה, והיה מסבב כל ששת הימים נח בשבייע, והדברים אמיתיים...".

וכותב רבי אברהם יגאל (קובץ על יד חוברת ד): "גם אני שמעתי וראיתי בספר הזכרונות אשר כתוב השר רופרטו בשוכנו הארץ האבוי, שכתב שראה דבריהם נפלאים, ובתוכם ספר על באר אחת עמקה מאד שמדוברים מימיה בכל שורדים מושכים בחבל, וכי ביום השבייע

קיה זה בעירה ויד' - בה כהן כרב העיר חותנו רבי ליב רבין זצ"ל - פעם אחת בעצם יום שבת קדש, פרצה שרה בעירה, וביתו של יהודי תפמים וירא שמים, בית מקורות עז וגנו מכפה בקש ובגבבא, קיה פלו למאכלת אש, לא נותר ממנה רק מעט גלי אפר.

קלך רב העיר ב匝ריי يوم השבת כדי לראות בשלומו של האמלל, חפש ומצאו יושב בניחות על עי חרבתו כשהוא סועד לבו בסעודה שלישית, וממר זמירות לכבוד שבת מלכתו וכאלו לא ארע מאומה...

עוד ספר של אחד מבני העירה, קיה בן יחיד מבר希尔 תלמיד חכם, שלא נקצבי לו בספר הימים שניהם מרבות, ונפטר על פניו הוריו בבית החולים באופן פתאומי בליל שבת קדש. גם כאן הגיעו הרבה וחטנו לבקרו ביום השבת, ולפתעם מצאו את האיש ואשתו יושבים אצל השילוח אוכלים סעודה שבת כהלבלה בדורמה ובשקט נפשי כאלו לא קרה דבר. חשב רבי ליב לעצמו: "מן מתנהגים כך".

לבסוף בsshaharib היום, ראי בולם שאך באותו גגע שיטים הקבב לשמע את ברפתה הסבירה - מיד צוח ארץ מהעליף הרבה יגוננו. והיה בזה סימן מבוקש שככל לא נטרפה דעתם עליהם, אלא במשך כל יום השבת התאפשר בגבורה עילאית מלבטה צער כלשהו על מותם יחיקם.

אמר הרב מפונייז: היפה המפליא של יהודים מיחדים אלו, החדר בלבבותם את הנאמר בתפלת עראה והחלצנו - "שלא תהא עראה ויגונן ביום מנחתנו", שאין זו רק תפלה ובקשה שלא יקרה מקרה של עראה ויגונן, אלא זה מייצאות, מפותחות מה: אין ואסור שתהדי בשבת עראה ויגונן!

של שלקה והשקט. האיש היישראלי עוצר מכל המרוץ של החיים, ענני משא ומתן, קשותות ומריבות, ומגינש בשבת כאלו מלך הוא, יהידי בעולמו, כל מלאכתו עשויה, לא נותר לו אלא להקדיש את מחשבתו לעובדות קונו ולהרחבת עולמו הרוחני.

אולם יש לשאל, כיצד מסגל האדם לעצר את שטר טרדות החולין ולאבו לידי ישוב הדעת ומנוחת הנפש ביום השבת?

עמד על כך הגאון רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל בספר "מקtab מלאיהו" (ח"ד) וכך הוא כתוב: מובא בספר חובות הלבבות (שער ה"ג פ"ג) "מפסידי חשבון האדם עם نفسه - בלבול הדעת", וכאמת אין בלבול הדעת מידה מידה, אלא שבמוחו של המבלבל רצים כל מיני שאיפות ורצונות, ועל כן בלם מתחבללים במוחו ומוציאים אותו משווי משקלו. נמצא אפוא כי מנוחת הנפש באה מסלוק ההתעניינות הגשמיota, ואם כן בשבת חמרים, ומכך בא לידי מנוחת הדעת.

אך עדין אריך להבין, הלא בכל ימות השבוע בוער בתוך האדם הרצון להשיג השגים חמירים, ואיך יפיקו שrok נכנסת שבת ומסתלקות כל שאיפותיו וdagotיו להגשה? "אין זאת" - כתוב הרב דסלר - "אלא שבבואה השבת מתעללה האדם למדרגת אמונה גבורה יותר, פתואום ברור לו שהכל בידי שמיים, ובכמיטה קסם מתבקש בנפשו מאמר החכם (מכחר פנים שער מג) 'הגוראה אמת והחריצות שקר', אשר על כן מתחבלות דאגותיו, ובא לידי מנוחת הדעת.

יגון ביום השבת - הס מלחצאים!

רבי יוסף שלמה פהמן זצ"ל הרב מפונייז, ספר פעם בהתפעלות רبه ביצד נראתה שלנות השבת אצל יהודי ליטא התחמים והתרדים לדבר ה.

נֶפֶשׁוּ בָּאָפֹו", כי הוּא מִמְשֵׁת טוֹרֵף אֶת נֶפֶשׁוּ הַקָּדוֹשָׁה וְעוֹשֶׁה אֹתָהּ טְרֵפָה וּמִמְתַּת אֹתָהּ בָּעֵת אָפֹו וְכַעֲסֹו".

עוד מחדש מונינו הרב רבי חיים ויטאל: "וְאַף עַל פִּי שֶׁאָדָם עוֹשֶׁה תְּקוּנִים לְנֶפֶשׁוּ וְתַשׁוּבָה מוֹעֵלָה עַל כֵּל עֲוֹנוֹתָיו, אֲבָל חַכּוּם - כֵּל הַמִּצְוֹת הַגָּדוֹלוֹת שְׁעִשָּׂה, כֵּל נָאָבֵד מִפְנֵנוֹ לְגַמְרֵי, לְפִי שָׂ奥ָתָה נְשָׁמָה קָדוֹשָׁה שְׁעִשָּׂתָה כֵּל הַמִּצְוֹת וְהַמְעֻשִׁים הַטוֹּבִים נְתַחְלָפָה בְּנֶפֶשׁ טָמֵא, וְנְשָׁאָרָה שְׁפָה טָמֵא שִׁירְשָׁה אֶת גְּבָרָתָה, וְצִירְיךָ שִׁיחָזֵר פָּעָם אַחֲרָת לְתַקֵּן כֵּל הַתְּקוּנִים הַרְאָשׁוֹנִים שְׁעָשָׂה בְּתַחְלָה, וְכֵן הוּא בְּכֵל פָּעָם וּפָעָם שַׁהְוָא כּוּעַס, שְׁנָמְצָא שְׁבָעֵל הַפְּעֵס אֵין לוֹ תְּקַנָּה כֵּל כִּי פָמִיד הוּא בְּכָלְבָן שַׁב עַל קִיאוֹ, וְעַד שָׁאָם עַשָּׂה מֵזָנָה גְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּסַבְתָּה נְשָׁמָת צְדִיק רַאשׁוֹן מַתְעֵרָה בּוֹ בְּסַוד הַעֲבוֹרָה לְסִיעּוֹ בְּמִצְוֹות כְּנוּדָע - עַל יְדֵי הַפָּעֵס מִסְתְּלִיקָת גָּם הִיא, וְנַכְלֵל זֶה בְּמַה שְׁבָתוֹב טוֹרֵף נֶפֶשׁוּ בָּאָפֹו".

בעס ורתחא מותוך משא ומתן של תורה
והנה אמרו רבותינו (חunitה ד, א): "צ'ורבא מרבקנן דרתחה - אוֹרִיתָא מַרְתָּחָא לְיהָ, שְׁנָאָמָר 'הַלּוֹא כָּה דָּבָר קָאשׁ'". ובזהר הקדוש (שםות קב, ב) איתא: "רְגֵזָא דְּרַבְּנָן - טָב אַיְהוּ לְכָל סְטְרוֹן, דְּהָא אוֹרִיתָא אָשָׁא אֵהָי, וְאוֹרִיתָא קָא מַרְתָּחָא לְיהָ, דְּכִתְבָּה הַלּוֹא כָּה דָּבָר קָאשׁ נָאָם הָיָה", רְגֵזָא דְּרַבְּנָן לְמִימְבָּרְקָא לְאוֹרִיתָא, וכלה לְפָלְחָנָא דְּקָרְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

ambil מדברי הוזר הקדוש, שאדם בכוусו מושא ומתן של תורה, ומדברי הוזר מושע שאף ראוי הדבר, אמן וدائית של זה כאשר הרתיחה היא חייזנית, כדי להביע דעתו בכונה, אבל פלמיד חכם שמערב ברתיחתו מניעים אישים שאינם לשים שמיים - אסור הדבר ומגנה ביותר, ואדרבה יש בזיה בזוי קבוע הדורה. וכן כתוב המאירי (יבמות צו, ב): "אָפֹעַל פִּי שְׁמַדְתָּה הַפָּעֵס מְגַנָּה בְּכָל מִקּוּם, בְּכָל זָמֵן וּבְכָל אָדָם - בְּמַלְמִיד חָכָם, וּבְמַקּוֹם הַמִּיחָד

פגם הפעס - בראשית תורה הקבלה
בבספר ה'ז'ה' הקדוש, מגלה התנא רבי שמעון בר יוחאי רבראים נוראים ביחס לנצל הפגם שמאביא הפעס על נפשו, וכך איתא שם (חוצה דף קפב, א):

"בר נְשׁ בְּרָגְזִיהּ - עַקְרָב קָרְשָׁה עַלְאָה דָא מַאְתְּרִיהּ לְמַשְׁרֵי בְּאַתְּרִיהּ סְטָרָא אַחֲרָא, וְדָא הָוּא בָּר נְשׁ דְּמַרְיד בְּמַאְתְּרִיהּ דָאַיהּוּ טְרֵף נֶפֶשׁ בָּאָפֹו" (איוב יח) דטריף ועקר נשמה בגין רגזיה, ואשרי בגניה אל זר - על דא כתיב (ישעה ב, כב) "חַדְלֵי לְכָם מִן הָאָדָם אֲשֶׁר נְשָׁמָה בָּאָפֹו" - דנשפתא קדישא דיליה טריף, וסאייב לה בגין אפוי, דנשמה אחילף באפוי, כי במה נחشب הוא" - דההוא בר נְשׁ אַתְּחַשֵּׁב עַפּוּם. ומאן דאתחבר עמיה, ומאן דאשטיי בהגדיה - כמאן דאתחבר בעבודה זורה מפש, ועקר קדשה עלאה מאתריה ושורי באתריה בעבודה זורה, דאייה 'אל זר', ומה אל זר כתיב ביה אל חפנו אל האלים, בגונא דא אסור לאסתכלא באפוי".

ambil מדברי הוזר הקדוש, שאדם בכווסו - עקר מנטש אט הקדשה קעלינה ומשרה במקומה סטרא אחרא, והוא מורד באדונו הקדוש ברוך הוא, ואסור להתקרב אליו ולהתהבר עמו ולדבר עמו, כיון שהוּא טוֹרֵף נפשו באפוי ועקר את נפשו הטהורה בגליל בכווסו ומשרה במקומה בעבודה זורה, שנאמר (תהלים פא, י) "לֹא יִהְיֶה בְּךָ אֶל זֶר", ונחشب וכיים שבנה במה לשם בעבודה זורה, ממילא יש לקים בו 'אל חפנו אל האלים' ולהתרחק ממנה.

לאור דברי הוזר הילו, כתוב רבי חיים ויטאל (שער ווח הקדש דף ט, א) בשם קאר"י: "מוֹרִי זְכוּרָנוּ לְבָרְכָה הַיְהָ מַקְפִּיד מַאֲד בְּעֵנֵן הַפָּעֵס יוֹתֵר מִכָּל הַעֲבָרוֹת, אַפְלוּ כַּשְׁהָוָא כּוּעַס בְּשִׁבְיל מֵזָנָה, וְאָמַר שְׁבָל עֲבָרָה וְעֲבָרָה פּוֹגָמת רק אַיבָר אַחֲד שְׁבָנְגָדָה, אֲבָל הַבּוֹעַט פּוֹגָם בְּכָל דְּגַשְׁמָה בְּלָה וּמְחַלֵּת אֹתָהּ לְגַמְרֵי בְּנֶפֶשׁ שְׁמַצֵּד דְּקָלְפָה, כְּמוֹ שְׁבָתוֹב (איוב יח, ד) "טְרֵף

שֶׁבְעָס נִתְעַלֵּמָה מִמְּנָוֶה הַלְּכָה שָׁאוֹגָן אָסוֹר לְאַכֵּל בְּקָדְשִׁים".

הַקְשָׁה הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִם שְׁמוֹאֵל בֶּנְיָמִין בֶּסְפִּרוֹ "שִׁיחָות מוֹסֵר", הַלָּא בְּכָל שֶׁלֶשׁ הַפְּעָמִים, כַּעַס מִשְׁהָ עַל דָּבָר שְׁנָעֵשָׂה שֶׁלָּא בְּדִין, שְׁהָם הַותִּירוּ מִהְפָּן וְחַיִם הַגְּנֻכּוֹת, וְנַהֲגָוּ שֶׁלָּא בְּדִין בְּחַטָּאת, אָם בֶּן קִיה צְרִיךְ, לְכֹאָרָה, לְכֹעָס, וּמְדוּעַ נְשַׁתְּכָחָה מִמְּנָוֶה הַלְּכָה? וְתַרְצֵץ שְׁפָטִיאוֹת שֶׁל בַּעַם מִשְׁבָּחָת תַּלְמוֹד, וְאַיִן וְהָעֲנָשׂ אֶלָּא זֶה טְבֻעָה שֶׁל מִדְתַּת הַבָּעֵם, בְּרַגְעַ שְׁאָדָם בָּזָעֵם - מִשְׁבָּחָת תַּלְמוֹד, כִּי הַפּוּעָם אֵין הַדְּعָת שׁוֹלְטָת בָּו, וּמְמִילָּא בְּשָׁאַיִן דִּיעָת אֵין חַבְמָה וְאֵין תּוֹרָה.

מדת הפעס - מביאה את האדם לידי פזיות
מובא בספר חסידים (סימן תורה): מעשה בבן שבד את אביו ביותר, אמר לו אביו: "אתה מאכדרני בחמי, תכבדני במותי, ואני מצוך שפתלון בעסק לילה אחד, ועצר רוחך שלא תדבר בשעת הפעס, אלא למחה".

לאמר פטירת אביו, קלך הבן למدينة הים, והניהם אשתו מערבית, והוא לא ידע מזה, והחעכב בדרך ימים ושנים. כשחזר לעירו - בא בלילה, ועלה סמוך לחדר שאשתו היהת שוכבת שם, שמע מבחן קולו של בחור שהיה מנשך אותה. הלה בחשבו שנמצא עמה גבר זר - רצה להרג את שניהם, מיד נזפר במצוות אביו והשיב התרב לתערקה.

תוֹךְ כֵּד שָׁמַע שָׁאָמָרָה אֲשָׁתוֹ לְאוֹתוֹ בָּחוֹר: "בְּנִי, בָּכָר עָבָרוּ שָׁנִים רְבוּת שְׁהָלֵךְ אָבִיךְ מְאַצֵּלִי, אָלוּ קִיה יוֹדֵעַ שְׁנוֹלֵד לוֹ בָּן מִלְפָנֵי זָמָן רְבָב וְיכָרַגְתָּי זָמָנוֹ לְהַשְׁיאָוֹ אַשְׁה...". כְּשֶׁשָׁמַע כֵּה, אמר: "פְּתַחְתִּי לִי אֲחָתִי רַעִיתִי, בְּרוּךְ הָיָה שְׁעַצֵּר בָּעֵסִי, וּבְרוּךְ אָבִי שְׁצַוֵּנוּ לְעַצֵּר בָּעֵסִי לִילָה אֶחָד, שָׁעַל יְדֵי זֶה לֹא קָרְגָּתִי אַוְתָּה וְאַתָּה בְּנִי", וְשָׁמַחוּ שְׁמַחָה גְּדוֹלָה וְעַשְׂוָה מִשְׁתָּה.

לְמִדְךְ שְׁאָדָם הַבָּא לְכָל בָּעֵס - בָּא לְכָל פְּזִיזָות, וְגַם אָם לֹא בָּא אָדָם יַגְעַץ לִידֵי שְׁפִיכָות

לְדִבָּרִי תּוֹרָה, וּבְמִשְׁאָ וּבְמִתְןָ שֶׁל הַלְּכָה, מִגְנָה בִּיּוֹתָר וּעֲתִידִים לְתֹנוֹ אֶת הַדִּין, אֶלָּא אָם בֶּן קִיה לְכִנּוֹת הַפְּרָשָׁה מְאֹסָר. דָּרָךְ הַעֲרָה אָמָרָוּ בְּרַבִּי אַלְעָזֶר וּרְبַּי יְוֹסִי, שְׁנַחֲלָקָו בְּבֵית הַכְּנָסָת שֶׁל טְבָרִיא בְּנֶגֶר שְׁבָרָאשׁוֹ גַּלוּסְטָרָא, עד שְׁנַקְרָעָ סְפִּרְתָּה תּוֹרָה בְּחַמְתָּם, וְהִיה שֵׁם רֵי יְוֹסִי בֶּן קָסְמָא וְאָמָר לָהֶם: תְּמַה אַנְיָם לֹא יְהָא בֵּית הַכְּנָסָת זוּ בֵּית עֲבוֹדָה זָהָה - וְכֵן קִיה".

וְאֶפְתַּח הַגְּמָרָא בְּמִעֵנִית - לְאָמָר שְׁהַתִּירָה הַרְמִיקָה לְתַלְמִיד חַכְםָ - אָוֹמְרָתָ לְמִסְקָנָה: "אָמָר רַבִּינָא, אֲפָלוּ הַכִּי מִבְּעֵי לֵיהֶ לְאַינִישׁ לְמַיְלָף נְפִשְׁיהָ בְּנִיחּוֹתָא", וּבְפִרְטָה כְּשֶׁמְדִבָּר, דָּבָרִי מִוסְרָר לְפָנֵי אָבָוֹר וּמִבְּשָׁר אַדְקָה בְּקָדְשָׁה וּבְנָכוֹן לְדִבָּר בְּנָחָת, וְכֵן אָמָר "דָּבָרִי חַכְמִים בְּנָחָת נְשָׁמָעִים" - בְּלֹוֹמֶר פָּאַשְׁר דָּבָרִי חַכְמִים נְאָמָרִים בְּנָחָת, אָזִי נְשָׁמָעִים הַיְּטָבָם וּמַתְקָבְלִים יְפֵה עַל לֵב שׁוֹמְעִים.

"אם חַכְםָ הוּא - חַכְמָתוֹ מִסְתַּלְקָת מִפְּנוּוֹ"
מלבד גנות הפעס תוקד כדי למוד תורה, מצד הלכות דרכּ אֶרְץ וּבָזְוִי כְּבָוד הַתּוֹרָה, כאמור, עוד יש על התלמיד חכם לשונן לעצמו את לשון הגמara (פסחים טו, ב): "כָּל הַפּוּעָס אֲמָר חַכְמָתוֹ מִסְתַּלְקָת מִפְּנוּוֹ" - אם חכם הוא חכמתו מסתלקת מפנויו, כפי שארע במשה רבינו", ולאו ששהחכמה אותו, הַיְאָךְ יַעֲמֶד בְּקָשְׁרִי מַלְמָמָתָה שֶׁל תּוֹרָה? הַלָּא בָּרֵי שִׁכְבָּוּ לְכָל טָעוֹת בְּטֻעָנוֹתָיו, וכָּל דָּבָר יְהִי בְּטָלִים וּמְבָטְלִים, הַכָּל נְרִיק.

וְהַרְחִיבָו בָּזָה רְבוּתֵינוּ בְּמִדְרָשׁ (וַיְקָרְרָר פ"ג): "אָמָר רַב הַוָּנָא בְּשֶׁלֶשׁ מִקּוּמוֹת כַּעַס מִשְׁהָ וְנִתְעַלֵּמָה מִמְּנָוֶה הַלְּכָה, וְאַלְוָהָן: בְּשַׁבָּת וּבְכָלִי מִתְכּוֹנָה וְאַוְגָן. בְּשַׁבָּת מַנְיָן? שְׁנָאָמָר (שמות טז, כ) "וַיְוֹתַרְתָּ אָנָשִׁים מִמְּנָוֶה וְגֹי" וַיְקַצֵּף עַלְהָם מִשְׁהָ", כיון שְׁבָעָס שְׁבָח לֹוֹר לְהָם הַלְּכָות שַׁבָּת... וּבְכָלִי מִתְכּוֹנָה מַנְיָן? שְׁנָאָמָר (במדבר לא, יד) "וַיְקַצֵּף מִשְׁהָ עַל פְּקוּדִי הַחִיל", וכיון שְׁבָעָס נִתְעַלֵּמָה מִמְּנָוֶה הַלְּכָה, שְׁבָח לֹוֹר לְהָם הַלְּכָות כָּלִי מִתְכּוֹנָה. בְּאַוְגָן מַנְיָן? שְׁנָאָמָר (וַיְקָרָר י"ט, ט) "וַיְקַצֵּף עַל אַלְעָזֶר וּלְאַלְעָזֶר וְאַלְעָזֶר", וכיון

דמים ממשית עקב מדת הצעס, הלא מס' גל לחרץ משפט על חבירו שלא בדין, ללא שנותן לעצמו שהות להתבונן שאם אטה, שמא חורץ משפט שאיןנו נכוון, ולכן יתרחק אדם מן הצעס, ויקים בעצםו "הוו מותנים בדין".

"הנעלבים ואינם עולבים"

אמרו חז"ל (שבת פח, ב): "הנעלבים ואינם עולבים, שומעים חרפתם ואינם מшибים, עושים מאהבה ושמחים ביטורים - עליהם הכתוב אומר ואהבו באת השם בגברתו".

הנהגה זו - מהנה אבן יסוד בכל התנהגותו של החסיד ירא ה', ומיהו סובל עלבון - יש בו מדעת קונו, וכי שמאיריך קרבך בתרמר דבורה: "מי אל במוך" - הורה על להיותקדוש ברוך הוא מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכול היה רעין... והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו, שלא יהי הוא באותו הריגע ממש שופע שפע קיום ותנוועת אבריו, וכך על פי שהאדם חוטא בכם זה הוא לא מנעו ממנה כלל, ולא מפנוי זה מנעתו ממן האדם, אלא סבל עלבון, והשפיעה כמת, והטיב לאדם טובו, והרי זה עלבון וסבלנות מה שלא ישער, ועל זה קוראים מלacci השרת להקדוש ברוך הוא "מלך עולם" שאיתה סובל ונעלב עד ישוב בתשובה. הרי זו מדה שאיריך האדם להתנהג בה רצוני הפלנות, וכן היותו נעלב...".

ויג' מדות שני פאן, זו לפנים מזו: הדרגה הנמוכה ביותר "הנעלבים ואינם עולבים" - שהם עוגנים ומצדייקים את עצםם, אלא שאינם מגיבים באפן מעלב. "שומעים חרפתם ואינם מшибים" - זו דרגה גבוהה יותר, איןם מшибים כלל, ומקרים בעצםם מאשר הפסוק (זהלים לך, יד) "ואני כחרש לא אשמע וכאלם לא יפתח פיו". והמהה הגבוהה ביוור " עושים מאהבה ושמחים ביטורים" - שאין הם שותקים מכל הבלתי בעלמא, אלא שמחים בביוזם.

וכתיב הראמ"ם בפרש המשניות (אבות ד): "וננה ראיתי בספר מספרי המדות, שנשאל לאחד מחשבי החסידים: אמר לנו, איזה יום הוא שמחה בו מכל ימיך? החסיד ואמר: 'הוא היום שהיית נסע בספינה, והיה מוקמי בפחות שבמקומות הספינה, בין חבילות הבגדים, והיו בספינה סוחרים ובעליהם ממון, ואני היה שוכב במקומי, ואחד מהם הצטרך להטיל מימי, והיה שוכב עלי מימי, וממהתי עד שגלה ערתו והטיל עלי מימי, וממהתי מהתזק תוכנות העוזות בנפשו, וכי השם לא כאבה נפשי למשחו פל, ולא החתוור בי בעס, ושמחתו שמחה גדולה בשעה לגבורו של איבני בהזיר החסר ההוא ולא הרגישה נפשי אליו, ואין ספק שזאת תכילת שפנות הרים עד שתறחק מן הגאות".

ומספרים, שפעם נסעו בהרחק האחים רבי חיים ורבי זלמן מולוזין, ויהי בבוזם לפלון דבר אמת בעל האסנה קשות, חרף וגדרו אותם ולא נתן להם מקום ללון.

هم המשיכו ונסעו ממש בלילה, בהרחק ראה רבי חיים את אחיו רבי זלמן והנה היא בוכה, אמר לו: "ה哉 לי זלמן, למה אטה בוכה בכיה של חנס? אני לא נמתי לבן כל הדברים אשר חרפו וגדרו אותנו".

השיב רבי זלמן: "חלילה לי, אין אני בוכה על האדופים שפגנו, אולם בשעה שהלה חרפנו - הרגשתי מעת קאכ לב מדברי האיש, וחשבתי כי הרי עדין לא הגעתתי למה שדרשו חכמוני" עושים מאהבה ושמחים ביטורים, ואלו אני לא הרגשתי שמחה לב מגדריו, על בן אני בוכה ומctrער מתי אבן הנגהתי בדעת חכמוני, ועל דא כרא לי בפות..."

באסקופא הנדרשת בפני כל אדם
רבי יהודה צדקיה וצ"ל - סמל אתה הדרמות האידאלית של "הכם שמהל על כבודו", על כבודו לא הקפיד מעולם, ושם עצמו באסקופא הנדרשת בפני כל אדם.

האדם במאה ראייו לו לשמה בבןיונו, וגם באשר מבישים ומחקרים אותו, עליו לדעת כי הקדוש ברוך הוא זמן לו בןין זה כדי לכפר על עונותיו ולהצמיח לו טובת גודלה.

מעשה היה נפוליאון קיסר צרפת, שהיה הולך וכוכב ארצוות. והנה בשעה שנלחם נגד רוסיה הגיע אל עיר אחת אשר קיימה מبارעת מroid, ובשים אף לעלה בידיו להבקיע את חומות העיר למרות ההרשות הצבאות, שכן מצא לנכון ובנה מצור סביר לה, והקיף את העיר במלחמות, אין יוצא ובא לתוקה, עד שתפל העיר לידי ותפenu.

כינן של אחר זמן ממש לא נראה כל סימני בניעה, התחלו היושם והעצובות לכרים בלב הראש צבאות נפוליאון, בפרט שהקר הרומי המשמש ובא הקשה מאד על השהיה באותו אזור. בראות הקיסר את היושם, העלה העזה נועזת, שהוא בכבודו ובעצמו יחד עם ראש הקצינים יתחפש בלבוש פרטימי לבלייפרים איש, ויחדרו אל תוך העיר לריגל אותה, ולראות ולשם על המצח השורר שם, והיה אם מצב קער בכי רע - ימשיכו בעקבותיהם לצור על העיר עד כניעתה, ואם עדין יש להם מזון רב - בלית ברירה יסנו מכאן.

ההצהה נתקללה, נפוליאון ומפקדו התchapשו ונכנסו בלילה בסתר אל תוך העיר. הם התחלו לשוטט בעיר, והגיעו אל בית מרום, שם נמצא באומה שעה אנשי צבא רוסיים שותים לשכרה כדי להשליכם את הרעב המציק להם, במוקן שהמצביא הארפתי וסגנו עשו אונם באפרכסת וצקו אחריו שייחות המילים וקציניהם, ומהם נוכחו לדעת כי הרעב כבד בארץ עד כי לא נותרה ברכה, אלא להפנע בפני עצאות נפוליאון. דברים אלו הרינו להם, והם כבר החפונו לעזוב המקומם ולחזור לחיליהם.

אך לפתע הסתכל בפניהם חיל רוסי, אשר פעם בקר בארפתי והפיר את פניו הקיסר, והוא פנה לחבריו: "הביתו בפפרי היושב כאן, כי

מעשה שהיה בימים שארגן וזרז את מורי "החנוך העצמאי" בוחלת יסידר, והיה יושב אפס על המזקה באסיפות ובדיונים, ופותר את בעיותיהם השונות. לפטע קם אמר המורים שקצרה רוחו, וצלב בו בפמבי.

באותו מעמד נכח גם בן אחותו של הרב, שנintelā חמה וזעם על האיש העולב, אולם התפקיד ואמר בלבו: "כבד שמים הוא להבליג, אך לא את לאיש זהה לעלות הלילה על משכבו בלב גוע וקטן".

אחרי האספה, כשביל איש פנה לדרכו, ישב החין בביתו וערך בכתוב ידו מחתה חריפה נגד אותו אדם שהתחזק ופגע בכבוד התורה. אך הנה לא ארכה השעה, והודוד, רבי יהודה וצ"ל מופיע בפתח דירתו. אחרי מלים אחדות של נימוסין, שאל אותו הרב מה דעתו על האיש העולב. נענה והשיב: "לא אשיקת ולא אונח עד שבוא אל מר לבקש מחלוקת, ועוד שיעלה על הפה ויתנצל ברבים ויאמר חטאתי לאלקי ישראל ולהרב צדקה".

כאן פנה הרב אליו ואמר: "אשא לך בני, איתא בגמרא (שבת פח, ב): "הגעלבים ואינם עולבים, שומעים חrapתם ואינם מшибים, עליהם הכתוב אומר: ואהבו בצאת השם בגברתו", לפחות הוציאו כל המדות הלו בלשון רבים? הרי הנעלב הוא גם אחד ולא פמיד רבים, היה אפוא לח"ל לנתק לשון יחיד? - אלא מפני שהאדם הנעלב או שחרפו וגדרו אותו, בודאי עוד מספר אנשים נפצעו ונעלבו יחד עםיו, אחים, בניו, קרובי, ידידי, שומעי לקחו וכדומה, ובכן, גם עליהם חל חייב להיות "וains עולבים...", שומעים חrapתם ואינם מшибים...", ואף עליהם הכתוב אומר "ואהביו"....

האיש שבעט בקיסר נפוליאון...

מעשה נפלא היה נוגה בספר מREN פאר הדור רבנו עובדיה יוסף ז"א, ממנה ילמד

באמור, מספור זה יש להפיק מוסר השלג נפלא. יש ואדם עומד לפני רע מעשיו בפני גורות קשות ממשמים, ואו בחרדי ה' נשלחת לו פרות והאללה ברמות של אדם שמחפהו ומגדפהו, והיה אם אותו אדם מתחלה ומבין כי בזינונות אלו באו לטובתו לפדותו לחיים ולגרם לו אשר והאללה - אז הוא מקבל בשמה ובהבנה מלאה, לנפוליון שהבין כי הביעיטה, הפטירה וההשללות שקבל מידיו הם באו להאלתו ולאשרו, אך אויב ואבוי היה לנפוליון לו היה קם וגער בפקיד שלו ומוחה על בבונו המחלל, כי אז לבטה לא היה יוצא חי ממש...

"לא ראיתי אדם שותר - והפסיד מכך משחו"

לפעמים מתגלועים חלוקי דעתם בין שכנים, וצערנו כאשר אדם מתיעץ עם מפכרי וקרוביו, החלו על פי הרבה מעודדים אותו להלחם, ומשיפים לו שאל לו להיות ותtron, "תראה לו עם מי יש לו עסוק, אל יצא נפסד!" ואכן הוא משוכנע שם יותר יפסיד, ויזא למלחמת חרמה עבור אדקה טענותיו. אולם עליו לידע שעצם הPAIRICA היא כבר בהפסד הגדול ביותר, ואדרבה אם יופר ירויים. ומעשה ארע במננו, מפנו נתן למד כמה רוח יש למעבר על מdotio.

בעיר בני ברק התגורר יהודי תלמיד חכם צניע וענו. ויהי היום, ואחד משבניו הרחיב את דירתו, בחלק מתכוננו הPAIRICA - בנה השכן קיר, שיש בו כדי להחסם לחברו את כל הנוף והאור לדירתו, מפשחן אותו לגמרי...

פמוקן שמעשי השכן אסורים על פי הambil, בהלכות שכנים, ובנדתו של אותו יהודי היה לחייב אותו לדין תורה ולהאבק עמו, אולם גמר בדעתו להמליך תחלה עם גאון הדור הגראייל שטינטן שליט", א, בבחינת עשה לך

נשבעת כי נפוליון הוא ולא אחר!. דבריהם אלו פלחו את להם, כי הלא תוכה חקירה קלה יעלו על זהותם. למן דבורי המלחיל לא נכנסו באוני חבריו, רק אין הטענה עליו גער בו ויאמר לו: "חידל לך מדברי שנות אל, איך יתכן שנפוליון בכבוזו ובעצמו הגיע לצאן, ועוד בצוורה רשלנית שכזו, ולא יראה מפני אויב ומרתקם...?!".

הפקיד שגולה לנפוליון, ברכותו להסיר כל זיק של חשד, פקד על נפוליון להגיש לו כוס יין מהמזוג. הלה תפס בונתו זהדרו לקום ולהביא את מבקשו, תוכה כדי שעיני המלחלים מלויים אותו במבטיהם. בהגישו את הபוס, עשה נפוליון תנוועה רשלנית וכוס השרבר נפלה ונשפכה תכולתה הארץ. הפקיד "התנפֶל" עתה על ידיו נמן לו בעיטה וגלגול אותו הארץ, כשקם זכה מפנו לעוד סתייה מצלאת, ונמס נפוליון ויצא החוצה. הנסבים פרצו בצחוך על המצח, ולו עגו לחברם על חלומותיו ועל דבורי... וראיה נספת להם, אם היה זה נפוליון, מי היה מעו להרים יד ורגל עליו ולהפכו ולבוטו באחד קרים. ביגיטים הוזרו הפקיד הפה ושלם למזוג את הפגיע לו, ויצא. ומיד הוא ונפוליון עזבו את המקום, ובארחות עקלקלות צورو למניהם.

ויהי אף הגיעו לחוף מבטחים, נפל הפקיד לרגלי נפוליון הקיסר, ויבק שיסלח לו על פשעו במה שהרhiba עד להפכו ולהשפייל אותו, הוא התנצל כי עשה כן להאל את הקיסר על מנת לטרטש בזיה כל סימן מהותו. נפוליון חבקו ונשך לו ואמר לו: "אלמלי יכולתי לחתך לך מכות ולהעניק לך בזינות, ובזיה להעלותך לכיס המלוכה - אך היה עלי לעשות, אך היה ואין הדבר באפשרות, לכן הכרת תודתי תהיה בזה שפתחת המפות והחרפה שעהענקת לי והאלפת מי זה שבתני למלכות, אני עצך לדרך הגבורה ביוטר, ואtan לך מפות ורבות ויקורות. בעבר ימים אחדים הבקעה העיר, נפוליון ומלחילו נכנסו לתוכה בתרועת מלחה וגבשוה.

מקלפת חמן וטמאותו שדבקו בנו, ומכלחם עליה בידיו לגור עליינו גורת הטהרה, ובכח שאנו מטהרים עצמנו מקלפתו, נמהה ונאבד זכרו לגמרי.

וימהי קלפת חמן? - מدت ההתקבלותות והפיזיות, כפי שדרשו לשון הפירות "הושענא גפש מבהלה" ראיי תבוחת חמן. ומדת ההתקבלותות - היא סגיף של מدت הפעס (ען המעשה מספר חסדים שהבאנו לעיל), אם כן פאר שאננו קוראים פרשת פרה, הרי זוכים על ידה לבטול קלפת הפעס.

בפרט שמדת הפעס - שרש במדת הגאותה, כי מי ששלב בעיניו עצמו, אינו מזיא לנכון להפצע ולכעס מלךך, ומazon פרא אדרפה, עליה אמר החכם מכל אדם "אמratio אחכמה והיא רחוקה ממעני", יש בה למוד גדול בפה ראוי לתפס במדת הענוהה, כי אכן יתגאה אדם הנבער מדעת כארש מבחין הוא בגנולות ובכחמותו של הבורא יתרוך? וכארש מסלקת הגאותה - כבר אין לפעס מקום לחול.

הוזכרנו שרש מדת הפעס - הוא במדת הגאותה, וכל מי שהוא ענו, לא שיב שפחול במדת הפעס כלל ועיקר. ומה נאים הדברים להאמר דוקא בשבוע זה שבו אנו מצינים את יום פטירתם של שני צדיקים קדושים, שהיו נודעים לכל במדת הענוהה העצומה שלהם, והם הרבי הקדוש רבי אלימלך מליעננסק בעל נעם אלימליך (כ"א אדר תקמ"ז), ופסק הדור רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (כ' אדר א' תשנ"ה).

ענותנותו של הרבי רבי אלימלך לא היתה יודעת בכלל, היה מנהגו הקבוע להשליף עצמו בפני כל חסיד שהגיע אליו, והוא אומר לו כי אנו מבין מה יצא בו שבא להסתופף באלו,حال הוא רמאי, שקרן ובעל המדות הפחחות ביותר שיש...

רב והסתלק מן הפק'. שמע הרבה את תלונת היהודי על שכנו, ואת בונתו לאאת נגדו ביהליכים, ואמר: "ידע לך, עזר קיתוי וגם קונתי, ומימי לא ראיתי אדם שותר - והפסיד מכך מראהו, תוטר ואל פ羞חה כלום, עוד תראה שתצמיח מכך טוב". עשה אותו תלמיד חכם בעצת הרב, ולא עשה מאומה.

אותו תלמיד חכם מבני ברק, חפש תקופה ארוכה אחר משורה תונית, במשך שנים רבות חתמא בتوزה ובויה, ומצא עתה את הזמן מכך לשפייע מתורתו לתלמידים, אולי לא עתה בידו למצאה משורה כלבבו.

והגה באותו הזמן, התפנמה משורת ר"מ בישיבה חסוכה, ראש-הישיבה ששם את שמו, רצה לברר עלייו אם ראוי הוא לכהן במשורה הנחשקת, נזבר ראש הישיבה כי קרוב משפחתו מתגורר בשכונות אל תלמיד חכם, ופנה אליו לשמע חותם דעתו. היה זה שכן שבנה את קיר המפריע... אותו שכן התרשם עמקות מהתנהגותו האצליית והעדינה של שכנו הפלמיד חכם על אף ההפרעה שגרם לו, שכן לא פסק מלפaar אותו ולומר את שבחו. במוקן שראש הישיבה השתקנע למשמע המלים החמות של קרובו, ומינה את מידענו לכהן פאר בימיגיד שעור' בישיבתו, ומזה ועד היום, זוכה אותו תלמיד חכם להעמיד עשרות תלמידים מפלגי תורה, שיחבים לו את כל עליותם הרוחנית.

שווה בונפשך אלו היו עם שכנו יחס מריביה ואיבאה, ודאי לא היה זוכה לכל מה שזכה... לנצח שלעולם אין אדם מפסיד מז"ה!

קדיאת פרשת פרה - בטול קלפת הפעס
בידוע עניין פרה אדרפה לטהר את הטמאים, ואיתא בספרים הקדושים (עי ליקות מהר"ם מיטרנוביל סוף פ' חדש) שדוקא לאחר פורים - צרכיהםanno לקרא פרשת פרה, כדי להטהר

- קַיִם שָׁבּוֹר עַד עַמְקֵי נֶפֶשׁ מִן הַכְּבָוד
שַׁהְנִיחַלְוּ לוּ הַמּוֹנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. בְּעַלוֹתוֹ
בְּמִדרְגּוֹת הַמּוֹלִיכוֹת לְבֵיתוֹ, אָמַר לִמְלִיאוֹ בְּקוֹל
מָעֲרֵב בְּבֵבִי: "שָׁנָה זוּ הַתְּחִילָה עֲבוּרִי בְּצִורָה
חִשּׁוּכָה וּכְאַבָת... אַיִּינִי יוֹדֵעַ לִפְנֵה נְגֻרוּ עַלְיָה
עַנְשִׁים כָּל כַּךְ מְרִים". בָּאוּרֹעַ תּוֹרִינִי אַחֲרָה,
נִכְנַס הָרָב לְאַוּלָם בְּאַחֲרָה, הַקְּהֵל עַמְדָה עַל
רְגָלָיו וְהַחְלֵל לְשִׁיר לְבָבָוֹדּוֹ, הָרָב קַיִם מִמְשָׁ
מִזְעָן: "לִפְנֵה אַתָּם עוֹשִׁים מִמְּנִי צָחֹק וּשְׁרִים
כְּשַׁאֲנִי נִכְנֵס...?".

הַתְּאֵר שַׁהְמּוֹנִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּיה אָהָבוּ לְהַכְּרִין
עַלְיוֹ "פּוֹסֵק הַדָּוֹר" - קַיִם כֵּה לֹא מִקְבֵּל עַלְיוֹ
וְאֶף לִחְם נְגֻדוֹ. פָּעָם רְאָה שְׁבַתָּבוּ עַלְיוֹ בְּעַתּוֹן
'מְרָן פּוֹסֵק הַדָּוֹר', וְהָוָה כָּל כַּךְ קַיִם נְסָעָר,
עוֹד בָּאוֹתָיו יּוֹם טְלִפְנִין לְמִעְרָכָת הַעֲתָון וּבְקַשְׁ
עַל נֶפֶשׁ שְׁלָא יִכְתְּבוּ עַלְיוֹ תָּאִרִים אַלְוָן.

לְבֵיתוֹ נִכְנַס אַחֲרָם גָּדוֹלִי רָאשֵׁי הַיִשְׁיבָות
שְׁבָאַרְוָה, וְהַנִּימַת עַל הַשְּׁלֵחָן שָׁאַלָה הַלְּכָתִית
סְבּוֹכָה שְׁגָדוֹלִי מָוֵי תְּהִלָּכָה לֹא מֵצָאוּ לָהּ
פְּתָרוֹן. "רְצִיחַת לְדִעַת" - אָמַר רָאשֵׁי הַיִשְׁיבָה
- "מָה אָמַר עַל כַּךְ פּוֹסֵק הַדָּוֹר?" "אַיִּינִי
פּוֹסֵק הַדָּוֹר" - אָמַר לוּ רָבִי שְׁלָמָה זְלָמָן
בְּחִיקָה - "אָנָי בְּסָךְ הַכָּל פּוֹסֵק הַדָּוֹר" שֶׁל
הַעֲתָונִים...". בְּמַהְלָךְ הַכּוֹנִים אָמַרְוּ לוּ בְּנֵינוֹ
בְּיִראַת כְּבָוד וּבְחִרְצָה: "לִפְנֵה אָבָא מִתְנִיגֵּד
שְׁיִגְיַדוּ שַׁהְוָא פּוֹסֵק הַדָּוֹר, הַרִּי זֹהִי קָאָמָת
לְאָמָתָה??" לֹא הַסְכִּים הוּא לְדִבָּרִים וְאָמַר
בָּרָאשׁ מְרָכֶן: "לֹא מִסְפִּיק שָׁאָתָם אָוֹרִים כֵּה,
אָתָם גַּם מוֹסִיףִים שְׁזֹהַי גַּם קָאָמָת..."

ה' יְתִבְרַךְ יְטַע בְּקָרְבָנוֹ אֶת מִדְתָה קָעָנָה
וּבְשִׁפְלוֹת, וַיַּאֲלִינוּ וַיְתִהְרִינוּ מִמְדָת הַפְּعָס
הַמְּגַנֵּה וְהַאֲרוֹנה, וּבְפִרְטָת יִזְכְּנוּ לְהַתְגִּבָּר וְלֹא
לְהַבְּעִיר בְּקָרְבָנוֹ אֲשֶׁר הַפְּעָס בַּיּוֹם שְׁבַת קָדְשָׁ
רַחֲמָנָא ?אַלְוָן, וַנַּזְהֵה שְׁבָזָכוֹת מִדְתָה 'אַרְךְ אֲפִים'
יִבְיאָ לְנוּ רְגָלִי מִבְשָׁר, וַנַּזְהֵה לְגַאַלה הַשְּׁלָמָה
בִּמְהֻרָה בִּימֵינוּ אָמַן וְאָמַן

וְסִפְר הַאֲדָמוֹר מַלְעָנְטָשָׁנָא זִכְוֹת גַּן עַלְינוּ,
שַׁהְיָה בִּילְדוֹתָו אַצְלָ רַבִּי אַלְיָמָלָה, וּפְעָם הַבִּיט
דָּרְךְ הַמְלָאן וְרָאָה אֵיךְ שַׁהְאָדִיק שׂוֹרֵךְ אֶת
יְדֵי בָּאֵשׁ, נִכְנֵס לְבֵית וּבָא לְמִדְרוֹ שֶׁל רַבִּי
אַלְיָמָלָה וְנִמְנָן לוּ שְׁלּוּם, הַבִּיט עַל יְדֵי
הַקְּדוֹשָׁות וְקַיִם פְּלִיאָה בְּעִינֵינוֹ אֵיךְ יְדֵי שֶׁל
הַרְבִּי שְׁלִמוֹת וּשְׁוּם מִרְאָה כּוֹהֵה לֹא נִכְרֵב בְּהָם
כָּל. "הֵן זֶה עַתָּה רְאִיתִי אֵיךְ שְׁשָׁרָף מִרְאָת
יְדֵי בָּאֵשׁ, וּבָכָר לֹא נִכְרֵב בְּהָם כָּלּוּם?". "הַבָּן"
- אָמַר לוּ רַבִּי אַלְיָמָלָה בְּעַנוּתָנוֹתָו "אַפְלוֹ
הָאָש אֵינָה רֹצֶח לְהַתְּחִיפָר עַמִּי".

וְדָכָר מִפְלִיאָ סִפְר רַבִּי אַיְצִיקְלָל נִכְהָנוּ שֶׁל
הַנְּעָם אַלְיָמָלָךְ: קָבְלָה מִן הַצְדִיקִים, שְׁפָאָשָׁר
נִפְטָר הַרְבִּי רַבִּי אַלְיָמָלָה וּבָא לְעוֹלָם הַעֲלִיוֹן
לְפִנֵּי בֵּית דִין שֶׁל מִעְלָה, וּשְׁאָלוּו אָוֹתוֹ מָה
עַשָּׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַשִּׁבְבָּשׁ שֶׁלֹּא עָשָׂה כָּלּוּם...
כִּי עַנוּתָנוֹתָו קִימָה נְחַקְקָת בְּכָל חַלְקִי נְשַׁמְתוֹ
כָּל כַּךְ, עַד שָׁגַם כְּשַׁבָּא לְעוֹלָם הַעֲלִיוֹן - לֹא
יָדַע אָם עַשָּׂה אֵיזָה דָכָר הַגּוֹן בְּעוֹלָם הַזֶּה.

כִּמוֹ גַּן יְדוֹעָה קִימָה עַנוּתָנוֹתָו וּסְבָלָנוֹתָו
שֶׁל רַבִּי שְׁלָמָה זְלָמָן אוּיְרָבָאָךְ, מִפְשָׁ פְּלָא
פְּלָאִים! סְפּוּרִים רְבִים יִשְׁעַל מִדְתָה קָעָנָה
שְׁלָוֹן, עַד שְׁמַמְשָׁ לֹא יַכְילָם גָּלִיוֹן. בְּכָל אַפְןָ
נִצְיָן בְּמִהְםָה מִהְםָה, וְקַיִם אָמַת חִזּוּק מַכְדָּשָׁ
וְדָכָר שְׁתָהָא נִמְתָה רָוחַ לְנִשְׁמָתוֹ.

כְּשַׁהְזָמָן פָּעָם רָבִי שְׁלָמָה זְלָמָן בְּאֶחָת
הַבְּרִיתוֹת לְהִיּוֹת סְנַדְקָה הַכְּרִיז הַמּוֹהֵל: "מְרָן
בָּעֵל הַמִּנְחָת שְׁלָמָה מַכְבֵּד בְּסְנַדְקָאות", אַחֲרֵי
הַאֲחָרִים מַצְלָצָל הַטְלִפְזָן בְּבֵיתוֹ שֶׁל הַמּוֹהֵל,
וְעַל הַקּוֹן: "מַדְבֵּר שְׁלָמָה זְלָמָן אוּיְרָבָאָךְ,
איִנְנִי רֹצֶחֶת לְפָגַע בָּהּ, אָבֶל מִעְטָה בְּכָל בְּרִית
שְׁזִימַנְנוּ אַוְתִי לְסְנַדְקָאות, אַשְׁאָל מִי הַמּוֹהֵל,
אָם יִגְיַדוּ שְׁאָתָה - לֹא אָבּוֹא". הַמּוֹהֵל הַבִּין
שְׁהַתְּאִרְיָה הַגְּדוֹלִים אַיִּם נְסָבְלִים עַלְיוֹן
וְהַבְּטִיחַת לְהַפְּסִיק מַכְדָּשָׁ - אוֹ אָז הַתְּרִאָה הַגְּאוֹן,
תוֹךְ שַׁהְוָא מַזְדָּה עַל הַחַסְד שְׁעָשָׂה עַמוֹּ.

כְּשַׁשְׁבָּ רָבִי שְׁלָמָה זְלָמָן מַאֲחָד הַכְּנִסִּים
הַמְּפָאָרִים שְׁגַעֲרָכָו לְצַרְעָ בְּצֹור חֹמֹת הַיְהּוּדָה